

Chú Chim Sẻ Nhỏ và Hành Trình Tự Do

Lê Tâm Trí, Phenikaa University (Hanoi, Vietnam)

Dương Thị Minh Phượng (lược dịch)

Bài gốc: <https://mindsponge.info/posts/136>

15-02-2024

* * *

Ở rìa làng nọ, có một gia đình nhỏ đang sống cuộc sống bận rộn. Cha mẹ luôn tất bật với công việc để đảm bảo có những bữa cơm hàng ngày trên bàn. Họ có một cậu con trai lớn khoảng chín tuổi. Ngoại trừ việc thỉnh thoảng phải đến thăm các giáo viên trong làng, cậu bé có thể tự do vui chơi khắp nơi.

Một ngày nọ, cậu bé cùng những người bạn của mình đi săn chim, với những cây nạng được tự chế từ cao su. Chúng lang thang khắp làng và cuối cùng tìm thấy một chú chim sẻ nhỏ. Cậu bé quyết định thử bắn. Ngay lập tức, một chú chim nhỏ rơi từ cành cây và đập cánh hoảng loạn trên mặt đất, với vết thương khá nặng và không thể thoát thân.



Hình ảnh minh họa: Một chú chim sẻ (do AI tạo ra bằng cách sử dụng Stable Diffusion, CreativeML Open RAIL-M)

Cậu bé ôm chú chim nhỏ vào lòng. Cậu cảm nhận được cơ thể ấm áp của nó và những cơn rùng mình không kiểm soát được do sợ hãi. Trong khoảnh khắc, cậu cảm thấy mình như một vị thần nhân từ, nhìn xuống sinh linh yếu đuối, bất lực đang cầu xin sự sống.

Cậu bé mang chú chim về nhà và chăm sóc vết thương cho nó. Sau một tháng, chú chim nhỏ dần hồi phục và có thể nhảy nhót vui vẻ trong chiếc lồng nhỏ. Các chị gái của cậu khuyên cậu thả con chim ra nhưng cậu không muốn làm vậy.

Vào một ngày cuối đông, bầu trời u ám và đầy mây, cậu bé ngồi quan sát chú chim nhỏ đang đứng yên trong lồng thật lâu. Rõ ràng, dáng vẻ của nó đang rất buồn bã và cậu dường như đã bắt đầu cảm nhận được điều đó. Cậu mở lồng để chú chim bay đi. Khi chú chim biến mất trong không gian, cậu bé cảm thấy bị bỏ lại một mình, và tràn ngập nỗi buồn trong lòng.

Ngày hôm sau, cậu quyết định thả một con châu chấu vào chiếc lồng đã mở và chờ đợi một điều kỳ diệu sẽ xảy ra. Và thật ngạc nhiên, chú sẻ nhỏ quay trở lại "ngôi nhà cũ" của nó, ăn châu chấu rồi lại bay lên bầu trời tối tăm của mùa đông.

Những suy nghĩ kỳ lạ bất ngờ xuất hiện trong tâm trí cậu bé. Chú chim là bạn hay đồ chơi của cậu ấy? Trong con mắt của nó, liệu cậu có phải là một thiên thần bảo hộ hay một con quái vật đáng sợ? Tại sao nó lại quay trở lại sau khi đã được tự do?

Và rốt cuộc, chú chim sẻ nhỏ đó có ý nghĩa gì đối với cậu?

Nếu như những chú chim kia có thể sống cuộc đời giống như con người, chắc chắn chúng sẽ kể những câu chuyện độc đáo về những điều kỳ quặc và hành vi của các cá thể trong cộng đồng chim của chúng [1]. Thật đáng tiếc, con người chúng ta chỉ có thể nhìn nhận thiên nhiên và đồng loại của mình qua lăng kính nhận thức của mình, với sự ích kỷ mơ hồ theo bản năng, những kế hoạch được cân nhắc kỹ lưỡng, phức tạp và những lời biện minh hoặc giải thích cho những hành động có vẻ kỳ quặc hoặc khác thường nhưng, theo một cách nào đó, lại có ý nghĩa hoặc cố tình hợp lý hóa chúng [2]. Sự hiểu biết của chúng ta về thế giới thường xuất phát từ quan điểm tập trung vào con người, có thể dẫn đến việc áp đặt các đặc điểm của con người lên các loài khác, đôi khi bỏ qua sự phức tạp trong hành vi độc đáo và động lực xã hội của chúng.

Từ câu chuyện trên, chúng ta có thể đặt ra những câu hỏi sâu sắc về bản chất của ý thức con người, thúc đẩy sự suy ngẫm triết học về cuộc sống hiện tại. Tâm trí của chúng ta được coi như một hệ thống xử lý thông tin, ảnh hưởng không chỉ đến các hệ thống nhỏ hơn như suy nghĩ và hành động cá nhân, mà còn chịu tác động của các hệ thống lớn hơn như xã hội, văn hóa, hay môi trường [3,4].

Liệu chúng ta có phải đang tồn tại trong những ảo giác bị giam cầm trong cái lồng "suy nghĩ" của chính mình (giới hạn bởi quan điểm chủ quan), hay chúng ta có thể là điều gì đó hơn nữa, vượt ra khỏi những suy nghĩ và nhận thức cá nhân.

** Tôi xin dành lời cảm ơn đến cha của tôi, ông Lê Ngọc Đông, vì đã lưu giữ và chia sẻ những kí ức thời thơ ấu.*

Tài liệu tham khảo

[1] Vuong QH. (2022). *The Kingfisher Story Collection*.

<https://www.amazon.com/dp/B0BG2NNHY6>

[2] Nguyen MH, Jones TE. (2022). Building eco-surplus culture among urban residents as a novel strategy to improve finance for conservation in protected areas. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9, 426. <https://doi.org/10.1057/s41599-022-01441-9>

[3] Vuong QH, Nguyen MH, La VP. (2022). *The mindsponge and BMF analytics for innovative thinking in social sciences and humanities*. Walter de Gruyter GmbH.

https://www.google.com.vn/books/edition/The_mindsponge_and_BMF_analytics_for_inn/EGeE-EAAAQBAJ

[4] Nguyen MH, Le TT, Vuong QH. (2023). Ecomindsponge: A novel perspective on human psychology and behavior in the ecosystem. *Urban Science*, 7(1), 31.

<https://doi.org/10.3390/urbansci7010031>